

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

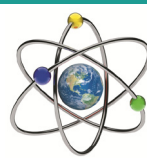
No8(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 50 sahifa,
12-avgust, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oğlu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

The Role of English Collocations, Idiomatic Expressions, and Phraseological Units in Developing Communicative Competence in Higher Education.....	10
Alimov Jamshid Ravshanovich	
Milliy xoslangan lisoniy birliklarni teglash tamoyillari	16
Yorkulov Zafarjon Bakirovich	
Oila a'zolari o'rtasidagi o'zaro tushunishning shaxs kognitiv rivojlanishiga ta'sirining psixologik xususiyatlari	20
Vaydulla Madinabonu Muxtasam qizi	
O'qituvchilar darslarni qanday qiziqarli tashkil etishlari mumkin?.....	26
Dilnura Rustamovna Xamrayeva	
Tarbiya texnologiyasi – talabalarda ilmiy va sinergetik dunyoqarashni shakllantirish omili sifatida.....	33
Mamadaliyev Kamolidin Rahmatullayevich	
Maktab direktor maslahatchilarida strategik boshqaruv tafakkurini rivojlantirishning psixologik omillari.....	40
Rahmatova Nasiba Sobirovna	
Umumta'lim maktablarida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasini sinfdan tashqari faoliyat orqali takomillashtirishning pedagogik-metodik tizimi.....	46
Urinbayeva Dilfuza Abdumannobovna	

O'QITUVCHILAR DARSLARNI QANDAY QIZIQARLI TASHKIL ETISHLARI MUMKIN?

Dilnura Rustamovna Xamrayeva

Termiz davlat pedagogika instituti,

Maktabgacha va boshlang'ich ta'limda ingliz tili yo'nalishi talabasi

ORCID: 0009-0006-2734-8981

Annotatsiya: Mazkur maqolada dars mashg'ulotlarini qiziqarli, interaktiv va ta'lim oluvchilar faolligiga yo'naltirilgan holda tashkil etishning zamonaviy pedagogik usullari ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilingan. O'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshirishda interfaol metodlar, muammoli ta'lim, o'yin texnologiyalari, multimedia vositalari, hamkorlikda o'qitish, individual va differensial yondashuvlarning pedagogik imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, o'quv motivatsiyasi, ijobiy psixologik muhit, o'qituvchining kreativligi va zamonaviy raqamli vositalardan maqsadli foydalanishning ahamiyati ochib berilgan. Darsning qiziqarli bo'lishi faqat ko'ngilochar vositalardan foydalanishga emas, balki ta'lim mazmunining o'quvchi ehtiyoji, qiziqishi va hayotiy tajribasi bilan bog'lanishiga asoslanishi ko'rsatib berilgan. Maqolada zamonaviy o'qituvchining darsni loyihalash, o'quvchini faol ishtirokchi sifatida jalb etish va refleksiv ta'lim muhitini yaratishdagi roli asoslangan. Tadqiqot natijasida qiziqarli darsning motivatsiya, interaktivlik, hamkorlik, individuallashtirish, kreativlik va refleksiya kabi asosiy tarkibiy qismlari aniqlangan.

Kalit so'zlar: qiziqarli dars, pedagogik texnologiya, interfaol metod, o'quv motivatsiyasi, kreativ yondashuv, o'yin texnologiyasi, raqamli ta'lim, hamkorlikda o'qitish, muammoli ta'lim, differensial yondashuv, refleksiya, o'quvchi faolligi.

Abstract: This article provides a scientific and theoretical analysis of modern pedagogical approaches to making lessons interesting, interactive, and learner-centered. The pedagogical potential of interactive methods, problem-based learning, gamification, multimedia tools, collaborative learning, individualized instruction, and differentiated teaching is examined. Particular attention is paid to learner motivation, a positive psychological environment, teacher creativity, and the purposeful use of digital technologies. The article argues that an interesting lesson should not be understood merely as entertaining students but as creating meaningful learning experiences connected with learners' needs, interests, prior knowledge, and real-life situations. The changing role of the modern teacher in designing engaging learning environments, encouraging active participation, and promoting reflection is also discussed. The main components of an engaging lesson are identified as motivation, interactivity, collaboration, personalization, creativity, and reflection.

Key words: interesting lesson, pedagogical technology, interactive method, learning motivation, creative approach, gamification, digital learning, collaborative learning, problem-based learning, differentiated instruction, reflection, learner engagement.

Аннотация: В статье проводится научно-теоретический анализ современных педагогических способов организации интересных, интерактивных и ориентированных на активность обучающихся уроков. Раскрываются педагогические возможности интерактивных методов, проблемного обучения, игровых технологий, мультимедийных средств, совместного обучения, индивидуального и дифференцированного подходов в повышении интереса учащихся к учебному процессу. Особое внимание уделяется учебной мотивации, созданию благоприятной психологической среды, творчеству учителя и целенаправленному использованию современных цифровых технологий. Обосновано, что интересный урок предполагает не только использование развлекательных элементов, но и связь содержания образования с интересами, потребностями и жизненным опытом учащихся. Определены основные компоненты интересного урока: мотивация, интерактивность, сотрудничество, индивидуализация, творчество и рефлексия.

Ключевые слова: интересный урок, педагогическая технология, интерактивный метод, учебная мотивация, творческий подход, игровые технологии, цифровое обучение, совместное обучение, проблемное обучение, дифференцированный подход, рефлексия, активность учащихся.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarga tayyor bilimlarni yetkazib berishning o'zi yetarli hisoblanmaydi. Bugungi o'quvchi katta axborot oqimi, raqamli texnologiyalar, ijtimoiy tarmoqlar, vizual va interaktiv kontent bilan doimiy aloqada bo'lgan sharoitda voyaga yetmoqda. Shu sababli an'anaviy tarzda faqat o'qituvchining og'zaki tushuntirishi va o'quvchining tinglashiga asoslangan dars modeli ko'plab hollarda o'quvchining e'tiborini uzoq vaqt davomida saqlab turishga imkon bermaydi. Bu esa dars mashg'ulotlarini mazmunli, qiziqarli, interaktiv va o'quvchini faol ishtirok etishga undaydigan shaklda tashkil etish zaruratini yuzaga keltirmoqda.

Darsning qiziqarli bo'lishi uning faqat ko'ngilochar elementlarga boy bo'lishini anglatmaydi. Pedagogik nuqtayi nazardan qiziqarli dars o'quvchini fikrlashga, savol berishga, muammoni hal qilishga, guruh bilan hamkorlik qilishga, o'z tajribasini qo'llashga va yangi bilimni mustaqil kashf etishga undaydigan ta'limiy jarayondir. Demak, darsning qiziqarliligi uning tashqi ko'rinishi yoki texnik vositalarning ko'pligi bilan emas, balki o'quvchilarning bilim olish faoliyatiga qanchalik faol jalb etilishi bilan belgilanadi.

O'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishi ta'lim samaradorligining muhim omillaridan biridir. O'quvchi dars mazmunini o'z ehtiyoji, qiziqishi va hayotiy tajribasi bilan bog'lay olsa, unda bilim olishga nisbatan ichki motivatsiya shakllanadi. Aksincha, ta'lim materiali o'quvchi uchun mazmunsiz, haddan tashqari murakkab yoki bir xil shaklda taqdim etilsa, uning diqqat-e'tibori va faol ishtiroki pasayishi mumkin. Shu sababli o'qituvchi ta'lim mazmunini nafaqat fan nuqtayi nazaridan, balki o'quvchining psixologik va pedagogik xususiyatlaridan kelib chiqib ham loyihalashi zarur.

Zamonaviy pedagogika o'quvchini ta'lim jarayonining passiv obyekti emas, balki uning faol subyekti sifatida e'tirof etadi. Bunda o'qituvchining vazifasi faqat ma'lumot berishdan iborat bo'lmay, balki o'quvchini izlanishga yo'naltirish, muammoli vaziyat yaratish, o'zaro muloqotni tashkil etish va bilimlarni mustaqil o'zlashtirish uchun zarur sharoitlarni shakllantirishdan iborat bo'ladi. Ushbu jihatdan interfaol metodlar, hamkorlikda o'qitish, muammoli ta'lim, loyiha texnologiyasi, o'yinlashtirish va raqamli vositalar alohida pedagogik ahamiyat kasb etadi.

O'qituvchining professional faoliyatida kreativlik ham qiziqarli dars tashkil etishning muhim shartlaridan biridir. Bir xil mavzu turli pedagog tomonidan mutlaqo turlicha tashkil etilishi mumkin. Kreativ pedagog o'quv materiali mazmunini real hayotiy vaziyatlar, savollar, muammolar, tajribalar, o'yinlar, grafik tasvirlar va raqamli vositalar bilan uyg'unlashtira oladi. Natijada o'quvchilar bilimni tayyor shaklda qabul qilmay, balki uni o'z faoliyati davomida egallashga intiladilar.

Mazkur tadqiqotning obyekti umumiy ta'lim jarayonida dars mashg'ulotlarini tashkil etish tizimi hisoblanadi. Tadqiqot predmeti o'quvchilar qiziqishi, faolligi va o'quv motivatsiyasini oshirishga xizmat qiluvchi zamonaviy pedagogik metod, texnologiya va vositalardan iborat. Tadqiqotning maqsadi o'qituvchilarning dars mashg'ulotlarini qiziqarli va samarali tashkil etish imkoniyatlarini ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilish hamda amaliy-metodik tavsiyalarni ishlab chiqishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ta'lim jarayonida o'quvchining faolligi, qiziqishi va mustaqil faoliyatini rivojlantirish masalalari pedagogika fanida uzoq vaqt davomida tadqiq etib kelinmoqda. J. Dewey ta'limni o'quvchining real hayotiy faoliyati va tajribasi bilan bog'lash zarurligini ta'kidlab, "learning by doing", ya'ni faoliyat orqali o'rganish g'oyasini ilgari surgan ^[1]. Mazkur pedagogik qarash zamonaviy interfaol va tajribaga asoslangan ta'limning nazariy asoslaridan biri hisoblanadi.

L.S. Vygotskiyning sotsiokultural ta'lim nazariyasida bilimlarning o'zaro muloqot, hamkorlik va ijtimoiy faoliyat jarayonida shakllanishi asoslab berilgan. Olim tomonidan ilgari surilgan yaqin rivojlanish zonasi konsepsiyasi o'quvchilarga ularning hozirgi bilim va imkoniyatlaridan bir oz yuqoriroq darajadagi, biroq pedagogik yordam orqali bajarilishi mumkin bo'lgan topshiriqlarni berish muhimligini ko'rsatadi ^[2]. Bunday yondashuv o'quvchilarni faol fikrlashga va yangi bilimni egallashga undaydi.

R.M. Ryan va E.L. Deci tomonidan ishlab chiqilgan o'z-o'zini belgilash nazariyasida ichki motivatsiya shakllanishi uchun insonning avtonomiya, kompetentlik va ijtimoiy bog'liqlik kabi psixologik ehtiyojlari muhim ahamiyat kasb etishi ta'kidlangan ^[3]. Ta'lim jarayonida o'quvchiga tanlov imkoniyatining berilishi, o'z natijasini his qilishi va tengdoshlari bilan hamkorlik qilishi uning ichki motivatsiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababli qiziqarli darsda o'quvchi qaror qabul qiluvchi va faol ishtirokchi sifatida qatnashishi zarur.

C.A. Tomlinson differensial ta'lim konsepsiyasida barcha o'quvchilarga bir xil topshiriq va bir xil metodni qo'llash har doim ham samarali emasligini asoslaydi ^[4]. O'quvchilarning qobiliyati, tayyorgarlik darajasi, qiziqishi va o'rganish xususiyatlari turlicha bo'lganligi sababli dars mazmuni, jarayoni va topshiriqlarni ma'lum darajada individuallashtirish zarur. Differensial yondashuv o'quvchiga uning imkoniyatlariga mos vazifalarni bajarish imkonini berishi sababli darsning qiziqarliligi va pedagogik samaradorligini oshiradi.

R.E. Mayer multimedia vositalaridan foydalanishda matn, tasvir, audio, animatsiya va boshqa vizual komponentlarning o'quv jarayoniga to'g'ri integratsiya qilinishi bilimni yaxshiroq tushunish va eslab qolishga yordam berishini ta'kidlaydi [6]. Shu bilan birga, ortiqcha vizual va texnologik elementlar o'quvchining kognitiv yukini oshirishi mumkin. Shuning uchun multimedia darsni bezash uchun emas, balki murakkab tushunchalarni tushuntirish va bilimni anglashni yengillashtirish maqsadida qo'llanishi zarur.

J. Hattiening ta'lim samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar bo'yicha keng ko'lamli tahlillarida o'qituvchining sifatli qayta aloqasi, ta'lim maqsadining aniq belgilanishi, o'quvchining o'z natijasini anglab borishi va faol ishtiroki muhim omillar sifatida qayd etiladi [6]. Bu jihatlar qiziqarli va samarali dars tashkil etishda o'qituvchi tomonidan doimiy ravishda hisobga olinishi lozim.

S. Freeman va hammualliflari faol ta'lim usullariga bag'ishlangan tadqiqotlar meta-tahlili asosida o'quvchilarning faol ishtirokiga asoslangan o'qitish yondashuvlari an'anaviy ma'ruza shakliga nisbatan ta'lim natijalarini yaxshilashi mumkinligini ko'rsatganlar [7]. Mazkur yondashuv o'quvchiga tayyor ma'lumotni qabul qilishdan ko'ra uni muhokama qilish, qo'llash, savol berish va muammoli vaziyatlarni hal qilish imkonini beradi.

Ilmiy adabiyotlar tahlilidan ko'rinadiki, darsning qiziqarliligini oshirish birgina pedagogik metod bilan bog'liq emas. Bu motivatsiya, faoliyat, hamkorlik, individual yondashuv, kreativlik, raqamli vositalardan foydalanish, pedagogik qayta aloqa va refleksiyani o'z ichiga oluvchi kompleks jarayondir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot nazariy-tahliliy xarakterga ega bo'lib, dars mashg'ulotlarini qiziqarli va samarali tashkil etishga oid pedagogik nazariyalar, zamonaviy metodlar va ta'lim texnologiyalarini o'rganish asosida amalga oshirildi. Tadqiqot davomida ilmiy-nazariy tahlil, qiyosiy tahlil, pedagogik kuzatish natijalarini umimlashtirish, tizimlashtirish, kontent-tahlil va pedagogik modellashtirish metodlaridan foydalanildi.

Ilmiy-nazariy tahlil asosida o'quv motivatsiyasi, interfaol ta'lim, differensial yondashuv, hamkorlikda o'qitish, gamifikatsiya, multimedia ta'limi va refleksiv faoliyat bilan bog'liq pedagogik yondashuvlar o'rganildi. Qiyosiy tahlil metodi orqali an'anaviy o'qituvchi markazidagi dars bilan zamonaviy o'quvchi markazidagi darsning xususiyatlari solishtirildi. Tizimlashtirish orqali qiziqarli darsning asosiy pedagogik komponentlari ajratildi.

Tadqiqot jarayonida dars qiziqarliligini ta'minlovchi omillar motivatsion, mazmuniy, metodik, kommunikativ, texnologik va refleksiv komponentlarga ajratilib tahlil qilindi. Mazkur yondashuv darsni qiziqarli tashkil etish masalasini alohida metod yoki texnologiya doirasida emas, balki yaxlit pedagogik tizim sifatida ko'rib chiqish imkonini berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Olib borilgan tahlillar asosida qiziqarli darsning birinchi va eng muhim sharti o'quvchilarda o'rganishga nisbatan motivatsiyani shakllantirish ekanligi aniqlandi. O'quvchi "Bu mavzu menga nima uchun kerak?", "Men bu bilimdan qayerda foydalanaman?" kabi savollarga javob topa olsa, uning mavzuga bo'lgan qiziqishi ortadi. Shu sababli o'qituvchi yangi mavzuni taqdim etishdan oldin uning hayotiy va amaliy ahamiyatini ochib berishi muhim.

Darsning boshlanish bosqichi o'quvchilarning keyingi faoliyatiga sezilarli ta'sir qiladi. Agar dars odatdagidek faqat mavzu nomini aytish va yangi materialni tushuntirishdan boshlansa, ayrim o'quvchilar darhol passiv holatga o'tishi mumkin. Darsni muammoli savol, qiziqarli fakt, hayotiy vaziyat, qisqa video, topishmoq, rasm, tajriba yoki kutilmagan topshiriq bilan boshlash o'quvchilar e'tiborini mavzuga yo'naltirishga xizmat qiladi.

Masalan, o'qituvchi yangi mavzu bo'yicha tayyor ta'rifni aytish o'rniga o'quvchilarga kuzatish yoki taqqoslash talab qiladigan savol berishi mumkin. Bunda o'quvchilar avval o'z fikrlarini bildiradilar, taxmin qiladilar va keyinchalik yangi bilim yordamida javoblarini tekshiradilar. Bu jarayon bilimni passiv qabul qilishdan faol kashf etishga o'tishni ta'minlaydi.

Qiziqarli darsni tashkil etishda interfaol metodlardan foydalanish alohida ahamiyat kasb etadi. Interfaol metodlarning asosiy xususiyati o'quvchi va o'qituvchi, shuningdek, o'quvchilarning o'zaro faol muloqotiga asoslanishidir. "Aqliy hujum", "Klaster", "Baliq skeleti", "FSMU", "Insert", "BBB", "Debat", "Keys-stadi" va boshqa metodlar o'quvchilarning faolligini oshirish, fikrlarini erkin ifodalash va muammoni turli nuqtayi nazardan ko'rib chiqishga imkon beradi.

Interfaol metodni tanlashda uning mavzu va ta'lim maqsadiga mosligi asosiy mezon bo'lishi lozim. Darsda ko'plab metodlardan foydalanishning o'zi ta'lim samaradorligini kafolatlamaydi. Aksincha, metodning maqsadsiz qo'llanishi o'quvchilarni asosiy ta'limiy vazifadan chalg'itishi mumkin. Shuning uchun o'qituvchi har bir metodni "Bu faoliyat o'quvchida qanday bilim yoki ko'nikmani rivojlantiradi?" degan savol asosida tanlashi lozim.

Hamkorlikda o'qitish ham darsni qiziqarli tashkil etishning samarali yo'nalishlaridan biridir. Guruh va juftliklarda ishlash jarayonida o'quvchilar bir-birining fikrini tinglash, o'z qarashlarini asoslash, vazifalarni taqsim-

lash, umumiy natijaga erishish va ijtimoiy muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Bunday faoliyat o'quvchilarning darsdagi ishtirokini sezilarli ravishda oshiradi.

Guruhda ishlashda o'qituvchi faqat topshiriq berish bilan cheklanmasligi kerak. Guruh tarkibi, vazifalar taqsimoti, vaqt, natijani taqdim etish usuli va baholash mezonlari oldindan aniq belgilanishi lozim. Aks holda, guruh ishida faqat faol o'quvchilar qatnashib, boshqalar kuzatuvchi bo'lib qolishi mumkin. Shu sababli har bir o'quvchiga muayyan rol va vazifa berish maqsadga muvofiq.

Muammoli ta'lim o'quvchini tayyor bilimni eslab qolishga emas, balki muammoni tahlil qilish va yechim topishga undashi bilan qiziqarlidir. Muammoli vaziyat o'quvchining mavjud bilimlari bilan yangi vazifa o'rtasida intellektual qarama-qarshilik hosil qiladi. Ushbu qarama-qarshilik o'quvchini izlanishga va qo'shimcha bilim olishga undaydi.

Muammoli topshiriq o'quvchilar yoshiga va tayyorgarlik darajasiga mos bo'lishi zarur. Haddan tashqari oson muammo qiziqish uyg'otmaydi, juda qiyin muammo esa o'quvchida muvaffaqiyatsizlik hissini shakllantirishi mumkin. Shuning uchun pedagog o'quvchi mustaqil yoki ma'lum yordam asosida yechim topishi mumkin bo'lgan vaziyatlarni yaratishi lozim.

O'yin texnologiyalaridan foydalanish, ayniqsa, boshlang'ich va o'rta ta'lim bosqichlarida, o'quvchilarning faolligi va motivatsiyasini oshirishning samarali usullaridan biri hisoblanadi. Didaktik o'yinlar, viktorinalar, rolli o'yinlar, musobaqalar, kvestlar va ball to'plash tizimlari o'quv faoliyatini hissiy jihatdan boyitadi.

Biroq gamifikatsiyaning pedagogik maqsadi o'quvchini shunchaki xursand qilish yoki ko'proq ball yig'ishga undashdan iborat bo'lmasligi kerak. O'yin elementlari ta'lim mazmunini o'zlashtirish, bilimni qo'llash va muammoni hal qilish bilan uzviy bog'langan taqdirdagina pedagogik ahamiyatga ega bo'ladi. Shuning uchun o'yin faoliyatining yakunida o'quvchi nimani o'rganganini anglab yetishi kerak.

Darslarni qiziqarli tashkil etishda raqamli va multimedia vositalaridan maqsadli foydalanish ham katta imkoniyat yaratadi. Interaktiv taqdimot, video, animatsiya, audio, virtual tajriba, elektron test va raqamli platformalar murakkab mavzularni tushunarli ko'rinishda taqdim etishga yordam beradi. Vizual va audial axborotning uyg'unligi o'quvchining bilimni turli kanallar orqali qabul qilishiga imkon yaratadi [5].

Shu bilan birga, darsda texnologik vositalardan haddan tashqari foydalanish o'quvchilarning asosiy mazmundan chalg'ishiga olib kelishi mumkin. O'qituvchi "texnologiya uchun texnologiya" tamoyilidan voz kechib, har bir raqamli vositani aniq didaktik vazifani bajarish uchun tanlashi zarur. Texnologiya o'qituvchining pedagogik mahoratini almashtirmaydi, balki uni qo'llab-quvvatlaydi.

O'quv materialini real hayot bilan bog'lash dars qiziqarililigini oshiruvchi muhim omildir. O'quvchilar o'zlashtirayotgan bilimlarining kundalik hayotdagi amaliy ahamiyatini ko'rsalar, mavzuga nisbatan qiziqishlari ortadi. Masalan, matematika darsidagi foiz mavzusini do'kondagi chegirmalar bilan, ona tili mavzusini kundalik kommunikatsiya bilan, tabiatshunoslikni atrof-muhit hodisalari bilan bog'lash mumkin.

Mazkur yondashuv o'quvchida "nima uchun o'rganayapman?" savoliga aniq javob shakllantiradi. Dars mazmuni real hayotiy kontekstga ega bo'lganda bilimlar mexanik yodlashdan ko'ra mazmunli o'zlashtiriladi. Shu sababli o'qituvchi har bir yangi mavzu doirasida uning amaliy ahamiyatini ko'rsatadigan kamida bir misol yoki vaziyat tayyorlashi maqsadga muvofiq.

Qiziqarli dars tashkil etishda savol berish texnikasi ham muhim pedagogik vosita hisoblanadi. Faqat faktni eslashga yo'naltirilgan yopiq savollar o'quvchilarning yuqori darajadagi fikrlash faoliyatini har doim ham rivojlantirmaydi. "Nima uchun?", "Agar ... bo'lsa, nima yuz beradi?", "Siz qaysi variantni tanlagan bo'lardingiz?", "Buni boshqa yo'l bilan yechish mumkinmi?" kabi ochiq savollar o'quvchini fikrlashga undaydi.

O'qituvchining savol bergandan keyin o'quvchilarga fikrlash uchun vaqt ajratishi ham muhim. Savol berilishi bilan darhol javob talab qilish tez fikrlaydigan bir nechta o'quvchining faol bo'lishiga, qolganlarning esa passivlashishiga olib kelishi mumkin. O'ylash uchun ma'lum vaqt berish esa ko'proq o'quvchini jarayonga jalb etadi.

Differensial va individual yondashuv dars qiziqarililigini ta'minlashning yana bir muhim sharti hisoblanadi. Barcha o'quvchilarga mutlaqo bir xil topshiriq berish ba'zi o'quvchilar uchun juda oson, boshqalari uchun esa haddan tashqari qiyin bo'lishi mumkin. Natijada birinchi guruh zerikadi, ikkinchi guruh esa o'z imkoniyatiga ishonchini yo'qotadi.

Differensial ta'limda o'qituvchi bir mavzu doirasida turli murakkablikdagi topshiriqlarni taklif etishi, yordamchi materiallardan foydalanishi yoki o'quvchilarga topshiriq shaklini tanlash imkoniyatini berishi mumkin. Masalan, biri matn yozish, boshqasi grafik tasvir tayyorlash, uchinchi mavzuni og'zaki tushuntirish orqali o'z bilimini namoyon qilishi mumkin. Bunday tanlov o'quvchilarda avtonomiya va mas'uliyatni rivojlantiradi.

Darsdagi psixologik muhit ham o'quvchilarning qiziqishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Xato qilishdan qo'rquvchan o'quvchi savol bermaydi, o'z fikrini aytmaydi va yangi vazifani bajarishga ehtiyotkorlik bilan yondashadi. Shuning uchun o'qituvchi xatoni jazolash uchun sabab emas, balki o'rganish jarayonining tabiiy qismi sifatida qabul qilinadigan muhit yaratishi lozim.

O'quvchini qo'llab-quvvatlash faqat maqtash bilan cheklanmasligi kerak. Samarali qayta aloqa o'quvchiga aynan nimani yaxshi bajargani, qaysi jihatini takomillashtirishi va keyingi bosqichda nima qilishi kerakligini ko'rsatishi lozim. Hattie tomonidan ham sifatli feedback ta'lim natijalariga ta'sir ko'rsatuvchi muhim pedagogik omillardan biri sifatida qayd etilgan ^[6].

O'qituvchining shaxsiy energiyasi, nutqi va mavzuga munosabati ham darsning hissiy muhitiga bevosita ta'sir qiladi. O'qituvchi o'zi tushuntirayotgan fan va mavzuga qiziqish bildirmasa, o'quvchilarda yuqori darajadagi qiziqish shakllanishi murakkab. Pedagogning intonatsiyasi, savol berish usuli, muloqot madaniyati va samimiy qiziqishi o'quvchilarning darsga munosabatini shakllantiruvchi omillardandir.

Hikoya qilish usulidan o'rinli foydalanish ham darsning qiziqarililigini oshiradi. Inson miyasi ma'lumotlarni mazmunli voqea va kontekst bilan bog'langan holda yaxshiroq qabul qiladi. Shu sababli tarixiy voqea, ilmiy kashfiyot, hayotiy vaziyat yoki fan bilan bog'liq qisqa hikoya o'quvchilarning mavzuga nisbatan hissiy va intellektual qiziqishini kuchaytirishi mumkin.

Loyiha asosida o'qitish ham o'quvchilar uchun qiziqarli va mazmunli ta'lim muhitini yaratadi. Loyiha faoliyatida o'quvchi ma'lum bir muammo yoki mavzu bo'yicha ma'lumot izlaydi, tahlil qiladi, guruh bilan hamkorlik qiladi va yakuniy mahsulot yaratadi. Bunda o'quvchining bilimlari amaliy faoliyat orqali mustahkamlanadi.

Loyiha natijasi taqdimot, maket, video, plakat, hisobot, tajriba, raqamli mahsulot yoki boshqa shaklda bo'lishi mumkin. O'quvchining o'z mehnati natijasida aniq mahsulot yaratishi unda muvaffaqiyat hissini shakllantiradi va ta'limga nisbatan motivatsiyani oshiradi.

Zamonaviy darsda o'quvchilarga tanlov berish ham qiziqishning oshishiga xizmat qiladi. Masalan, o'qituvchi bir nechta mavzudan birini tanlash, vazifani individual yoki guruhda bajarish, natijani matn, rasm yoki taqdimot shaklida ifodalash imkoniyatini yaratishi mumkin. Bunday erkinlik o'quvchining ta'lim jarayonidagi shaxsiy mas'uliyatini kuchaytiradi ^[3].

Darsning qiziqarli bo'lishida uning sur'ati ham muhim. Juda sekin dars o'quvchilarni zeriktirishi, haddan tashqari tez dars esa ayrim o'quvchilarning mavzuni tushunmay qolishiga sabab bo'lishi mumkin. O'qituvchi tushuntirish, savol-javob, individual faoliyat, guruh ishlari va qisqa harakatli faoliyatlarni o'zaro almashib borishi orqali dars dinamikasini ta'minlashi mumkin.

Ayniqsa, boshlang'ich sinflarda bir xil faoliyatni uzoq vaqt davom ettirish o'quvchilar e'tiborini pasaytirishi mumkin. Shu sababli tinglash, gapirish, yozish, harakat qilish, rasm bilan ishlash va guruhli faoliyatning navbatma-navbat tashkil etilishi maqsadga muvofiq. Biroq faoliyatlar ko'pligi darsning asosiy maqsadini yo'qotishga olib kelmasligi kerak.

Dars yakunidagi refleksiya ham uning pedagogik samaradorligi uchun muhimdir. Refleksiya o'quvchiga "Bugun nimani o'rgandim?", "Qaysi jihat menga qiyin bo'ldi?", "Yangi bilimni qayerda qo'llay olaman?" kabi savollar orqali o'z o'quv faoliyatini tahlil qilish imkonini beradi. Bu o'quvchining metakognitiv ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Refleksiya og'zaki savol-javob, qisqa yozuv, rangli kartochkalar, "Exit ticket", "Bir jumlada xulosa", "Ikki yutuq va bir savol" kabi usullar orqali tashkil qilinishi mumkin. Muhimi, o'qituvchi refleksiya natijalaridan keyingi darsni rejalashtirish uchun foydalanishi kerak.

Qiziqarli darsning yana bir muhim belgisi – kutilayotgan o'quv natijasining o'quvchilarga tushunarli bo'lishidir. O'quvchi dars oxirida nimani bilishi yoki nima qila olishi kerakligini anglab tursa, o'z faoliyatini maqsadli tashkil etishi osonlashadi. Shu sababli o'qituvchi dars boshida maqsadni sodda va tushunarli shaklda bayon qilishi maqsadga muvofiq. Tahlil natijalariga ko'ra, qiziqarli darsning pedagogik modeli motivatsiya, muammoli vaziyat, faol ishtirok, hamkorlik, individual yondashuv, raqamli va vizual qo'llab-quvvatlash, samarali qayta aloqa va refleksiya bosqichlarini birlashtirishi zarur. Ushbu komponentlarning o'zaro bog'liq holda tashkil etilishi o'quvchilarning nafaqat darsdan zavq olishi, balki yuqori ta'lim natijalariga erishishiga ham xizmat qiladi.

O'tkazilgan nazariy tahlillar darsning qiziqarli bo'lishi ko'p jihatdan o'qituvchining pedagogik dizayniga bog'liqligini ko'rsatdi. Qiziqarli dars tasodifan yuzaga kelmaydi, balki o'qituvchi tomonidan ta'lim maqsadi, o'quvchilar xususiyatlari, metod, faoliyat va baholash shakllarining oldindan puxta rejalashtirilishi natijasida shakllanadi.

Darsni qiziqarli tashkil etishda o'quvchining faol ishtiroki markaziy o'rin tutadi. O'quvchi faqat tinglovchi bo'lib qolgan holatda interaktiv taqdimot yoki zamonaviy texnologiyalarning o'zi ham darsni haqiqiy ma'noda qiziqarli qila olmaydi. Aksincha, oddiy vositalar asosida tashkil etilgan, biroq savol, muammo, hamkorlik va kashfiyot elementlariga ega dars yuqori darajadagi faollikni yuzaga keltirishi mumkin.

Shu nuqtayi nazardan, zamonaviy pedagogikada "o'qituvchi qancha yaxshi gapirdi?" mezonidan "o'quvchi dars davomida nima qildi?" mezoniga o'tish muhimdir. O'quvchining savol berishi, javob izlashga urinishi, fikrini asoslab berishi, guruh bilan muloqot qilishi va o'z bilimni amaliy vaziyatda qo'llashi ta'lim jarayonining haqiqiy faollik ko'rsatkichlari hisoblanadi.

Qiziqarli darsni ko'ngilochar dars bilan tenglashtirish metodik jihatdan noto'g'ri. O'yin, video yoki raqamli platformalardan foydalanish o'quvchilarda qisqa muddatli qiziqish uyg'otishi mumkin, biroq ular ta'lim maqsadi bilan bog'lanmasa, chuqur bilim va ko'nikma shakllanishiga xizmat qilmaydi. Shuning uchun pedagogik qiziqarlilikning asosiy mezonini o'quvchining mazmunli intellektual faoliyatidir.

Mazkur tahlildan kelib chiqib, o'qituvchining vazifasi darsning barcha daqiqalarida o'quvchini ko'nglini ochish emas, balki o'rganishni o'quvchi uchun mazmunli, tushunarli va faol jarayonga aylantirishdan iborat, degan xulosaga kelish mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan ilmiy-nazariy tahlillar asosida dars mashg'ulotlarini qiziqarli tashkil etish zamonaviy ta'lim sifatini ta'minlashning muhim pedagogik shartlaridan biri ekanligi aniqlandi. Qiziqarli dars o'quvchilarning e'tiborini jalb qilish bilan birga, ularning mustaqil fikrlashi, kommunikativ faoliyati, hamkorlik ko'nikmalari, ijodkorligi va o'quv motivatsiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Darsning qiziqarliligi, avvalo, o'quvchi faoliyatining mazmunli tashkil etilishiga bog'liq. O'quvchilar bilimni tayyor holda tinglash o'rniga uni izlash, muhokama qilish, taqqoslash, tajriba qilish va amaliy vaziyatlarda qo'llash jarayonida faol ishtirok etsalar, o'rganilayotgan mavzuga bo'lgan qiziqish kuchayadi.

Interfaol metodlar, muammoli ta'lim, hamkorlikdagi faoliyat, didaktik o'yinlar, loyiha texnologiyasi, multimedia va raqamli vositalar darsning qiziqarliligini oshirishga xizmat qilishi mumkin. Biroq ularning samaradorligi metod va vositalarning ko'pligi bilan emas, balki dars maqsadiga qanchalik muvofiq tanlanganligi bilan belgilanadi.

Darsni real hayotiy vaziyatlar bilan bog'lash o'quvchilarda bilimlarning amaliy ahamiyatini anglashga yordam beradi. Shu sababli pedagoglar yangi mavzularni kundalik turmush, kasbiy faoliyat, tabiat, jamiyat va o'quvchilarga tanish vaziyatlar bilan integratsiya qilishlari maqsadga muvofiq.

O'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish ham muhimdir. Darslarda turli darajadagi topshiriqlar, tanlov imkoniyati va individuallashtirilgan yordamning mavjudligi barcha o'quvchilarning o'z imkoniyatlari doirasida faol ishtirok etishga yordam beradi.

O'qituvchi darslarda o'quvchilarga savol berish va o'z fikrini erkin bildirish imkoniyatini yaratishi lozim. Ochiq savollar, muammoli vaziyatlar va munozarali topshiriqlar o'quvchilarning tanqidiy va kreativ fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Darsdagi sog'lom psixologik muhit o'quvchi faolligining muhim shartidir. O'quvchilarning xato qilishdan qo'rqmasligi, ularning fikrlari hurmat qilinishi va o'qituvchi tomonidan qo'llab-quvvatlovchi feedback berilishi bilim olishga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantiradi.

Raqamli va multimedia vositalaridan foydalanishda pedagogik maqsad birlamchi bo'lishi lozim. Video, animatsiya, test yoki interaktiv platforma faqat o'quvchining mavzuni yaxshiroq tushunishi, bilimni qo'llashi yoki faol ishtirokini kuchaytirishga xizmat qilgan holatdagina maqsadga muvofiq hisoblanadi.

O'qituvchilarga darsning har bir bosqichida o'quvchi faoliyatining qanday tashkil etilishini oldindan rejalashtirish tavsiya etiladi. Darsni faqat "Men nimani tushuntiraman?" nuqtayi nazaridan emas, balki "O'quvchi dars davomida qanday faoliyatni amalga oshiradi?" degan savol asosida loyihalash zamonaviy ta'limning muhim talablaridan biridir.

Dars yakunida refleksiya tashkil etilishi o'quvchilarning o'z o'rganish jarayonini anglashiga xizmat qiladi. O'qituvchi refleksiya orqali o'quvchilarning nimani o'zlashtirgani, qaysi masalalarda qiyinchilik mavjudligi va keyingi darsda nimalarga e'tibor qaratish kerakligini aniqlashi mumkin.

Umuman olganda, qiziqarli darsning asosini motivatsiya, faoliyat, hamkorlik, kreativlik, individual yondashuv va refleksiya tashkil etadi. Zamonaviy o'qituvchining vazifasi o'quvchilarni shunchaki dars davomida band qilish emas, balki ularda bilim olishga ehtiyoj, izlanishga qiziqish va mustaqil o'rganishga tayyorlikni shakllantirishdan iborat. Shundagina dars o'quvchi uchun qiziqarli, pedagog uchun samarali va ta'lim natijalari nuqtayi nazaridan mazmunli jarayonga aylanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Dewey, J. Experience and Education. - New York: Macmillan, 1938.
2. Vygotsky, L. S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. - Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.
3. Ryan, R. M., Deci, E. L. Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being // American Psychologist. - 2000. - Vol. 55, No. 1. - P. 68-78.
4. Tomlinson, C. A. How to Differentiate Instruction in Academically Diverse Classrooms. - Alexandria, VA: ASCD, 2017.
5. Mayer, R. E. Multimedia Learning. - 2nd ed. - Cambridge: Cambridge University Press, 2009.

6. Hattie, J. Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement. - London: Routledge, 2009.
7. Freeman, S., Eddy, S. L., McDonough, M., Smith, M. K., Okoroafor, N., Jordt, H., Wenderoth, M. P. Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics // Proceedings of the National Academy of Sciences. - 2014. - Vol. 111, No. 23. - P. 8410-8415.
8. Prince, M. Does active learning work? A review of the research // Journal of Engineering Education. - 2004. - Vol. 93, No. 3. - P. 223-231.
9. Johnson, D. W., Johnson, R. T., Smith, K. A. Cooperative learning: Improving university instruction by basing practice on validated theory // Journal on Excellence in College Teaching. - 2014. - Vol. 25, No. 3-4. - P. 85-118.
10. Kapp, K. M. The Gamification of Learning and Instruction: Game-Based Methods and Strategies for Training and Education. – San Francisco: Pfeiffer, 2012.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №8(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.